

סקירת העוני האלטרנטיבית ל-2010

יותר ממחצית מילדי הנזקקים סובלים מחרפת רעב

[צילום: Flash90]

סקירת העוני האלטרנטיבית ל-2010 מציגה תמונת מצב עגומה: עלייה חדה במספר הילדים המוותרים על ארוחות - 7% מהילדים הנזקקים אוספים אוכל מהרצפה, 8% גונבים אוכל ו-5% מקבצים נדבות - ייאוש בציבור הרחב - העניק ציון נכשל לאופן הטיפול בעוני של ראש הממשלה, שר האוצר ושר הרווחה

סיכום עשור - מגמות העוני בין השנים 2000 - 2010

...

תגיות: תוכנית ויסקונסין בנק ישראל

55% מהילדים הנזקקים בישראל נאלצים לוותר על ארוחות - עלייה חדה בשיעור של 38% בהשוואה ל-2009. כך עולה (יום ד', 22.12.10) מסקירת העוני האלטרנטיבית של ארגון לתת.

הסקירה מעלה עוד כי 75% מהנזקקים בישראל נאלצים לוותר על ארוחות בשל המצוקה הכלכלית - עלייה בשיעור של 21% בהשוואה ל-2009; ; שניים מכל שלושה קשישים נזקקים אינם יוצאים מהבית עקב המצב הכלכלי ו-71% מקרב הנזקקים אינם מסוגלים לשלם עבור תרופות ושירותים רפואיים להם הם זקוקים (עלייה בשיעור 115% בחמש השנים האחרונות). כמו-כן, בקרב 6% ממשפחות הנזקקים, נפטר אדם בשנה האחרונה, עקב חוסר יכולת לממן טיפול רפואי.

סקירת העוני האלטרנטיבית מפורסמת ע"י ארגון לתת זו השנה השמינית ברציפות. הסקירה מבקשת להמחיש את הפן האישי והפיזי של העוני והעניים והיא משקפת את המצב העדכני בשטח בשנת 2010. הממצאים והמסקנות מתייחסים לכל תחומי החיים המשפיעים על מעגל העוני: חינוך, תעסוקה, חסמים כלכליים, בריאות, תזונה, דיור, איכות חיים והאחריות לטיפול בעוני. במהדורה של 2010 מובא סיכום מגמות העוני בעשור האחרון וכן הצעת ארגון לתת לסדר יום חברתי - עשרה צעדים נדרשים לצמצום העוני בעשור הקרוב.

פער הולך בגדל בין צרכי הקיום הבסיסי להכנסה בפועל

הסקירה ממחישה בין השאר את המצב הכלכלי של המשפחות העניות בישראל, ואת הקושי הרב להיחלץ מהמצוקה בעקבות כך: ממוצע ההכנסה החודשית נטו (כולל שכר וקצבאות) של משפחה נזקקת בת חמש נפשות עומד על 3,633 ש"ח, כאשר ממוצע ההוצאה חודשית בפועל עומד על 5,104 ש"ח. כלומר, קיים פער של 1,386 ש"ח בין הצרכים לקיום בסיסי לבין ההוצאה בפועל. בארגון לתת קובעים כי ההוצאה החודשית הנדרשת לצורך לקיום בתנאים הבסיסיים ביותר למשפחה שכזו עומד על 6,490 ש"ח, כלומר פער של 2,857 ש"ח להכנסה נטו. הכנסה נמוכה והוצאות נדרשות לקיום בסיסי, גורמות למשפחה 'לסחוב' עימה בכל חודש חוב נוסף של 1,500 ש"ח בממוצע.

הסקירה מעלה כי לחמישית מקרב הנזקקים אין חשבון בנק ולשתי חמישיות חשבון הבנק מוגבל. למעלה ממחצית מהנזקקים אף קיבלו סירוב בבקשת הלוואה מהבנק.

60% מהנזקקים דיווחו על ניתוק חשמל, מים, גז, או טלפון בדירתם ומחצית (52%) מקרב הנזקקים חוששים כי ייאלצו לפנות את דירתם עקב אי היכולת לעמוד בתשלומי הדיור. 17% מתוכם חיים בחשש כבד מפני סכנה זאת. הפחד הגדול ביותר בחייהם של רבע מהנזקקים (24%) הוא שייאלצו לחיות ברחוב.

בקרבת העמותות בישראל, המהוות את הגורם העיקרי התומך בנזקקים במדינה, בהיעדר תמיכה ממשלתית מספקת, התחזית לעתיד קודרת: 74% מעמותות המזון העידו על החמרה במצב במהלך 2010 שבאה לידי ביטוי בעיקר בגידול במספר הפונים לסיוע (85%) ובגידול בתדירות הביקוש למזון (66%) ובאופן כללי שוררת פסימיות בקרב עמותות הסיוע ביחס לעתיד - מחצית (49%) ממנהלי העמותות סוברים כי העוני יחמיר עד שנת 2020 וכן 38% צופים שבעיית אי הביטחון התזונתי תחמיר. רק 12% מאמינים שנושא זה ישתפר עקב המעורבות הממשלתית.

הפתרונות: תקציבים ייעודיים והעלאת שכר המינימום

בארגון לתת מציעים בסקירה שורה של צעדים לצמצום העוני בעשור הקרוב. בין השאר, כוללים הצעדים המוצעים תקצוב ייעודי למאבק בעוני בסכום של 7 מיליארד ש"ח תוך 10 שנים ובנוסף הקמת רשות לאומית וגיבוש תוכנית

חירום ממשלתית לצמצום מימדי העוני והפערים החברתיים. התוכנית של הארגון מציעה גם להעלות את שכר המינימום ב-20%, כך שיאפשר קיום בכבוד, ולהביא ליישום ארצי של תוכנית ויסקונסין.

הדוח מבלבל בין פערים חברתיים לבין רמת חיים, והוא טוען כי רמת חיים של העניים "נשחקת בהתמדה", בעוד שנתוני הביטוח הלאומי, הלמ"ס ובנק ישראל מראים כי חל שיפור בהכנסתם הריאלית, בשיעור בעלותם על מוצרים בני קיימה כמו מחשבים, מזגנים ומנוי לאינטרנט, ובמצבם הבריאותי.

מכון ירושלים בתגובה: "סיכוי משפחה עם שני מפרנסים להיות מתחת לקו העוני - רק 3.7%"

מכון ירושלים לחקר שווקים, אשר פרסם באוקטובר את סקירת מצב העניים בישראל, מסר בתגובה לסקירת "לתת": "הסקירה אומנם טוענת כי 'השתתפות בשוק העבודה אינה מספקת יציבות תעסוקתית ועבודה בשכר מינימום אינה מחלצת מעוני', אך המחברים מודעים לעובדה כי הסיכוי של משפחה עם שני מפרנסים להיות מתחת לקו העוני הוא רק 3.7%, נמוך פי שבעה מהסיכוי של משפחה עם מפרנס אחד, ונמוך כמעט פי עשרים מסיכוייה של משפחה ללא מפרנס להימצא מתחת לקו זה. על כן הם ממליצים במקום אחר על 'גידול משמעותי בהשתתפות האוכלוסיה בכוח העבודה'."

עוד נמסר כי ממכון ירושלים כי "למעלה מ-80% מהנזקקים שנשאלו על-ידי 'לתת' הטילו את האחריות לחילוצם ממעגל העוני על גופים ממשלתיים. זו הוכחה שמדיניות הקצבאות נכשלה בעידוד העניים ליזום ולקחת אחריות על גורלם. שותפים לכישלון כל אלה המטילים את האחריות המלאה לבעיית העוני על הממשלה, על אנשי העסקים ועל התקשורת, והטוענים כי חלוקה מחדש של משאבים תפתור את בעיית העוני."

"פטור גורף מאחריות של העניים למצבם רק יוצר תסכול וייאוש בקרבם. מי שמצפה לישועה מהממשלה אינו פועל לשיפור מצבו בכוחות עצמו. במובן זה הסקירה היא תמרור אזהרה לחברה הישראלית: הגיעה העת לעבור למודל של אחריות אישית. שכל אדם עני ידע שהוא מסוגל להצליח ולקחת את גורלו בידו".

נוצר: 22/12/2010 | עודכן: 22/12/2010

לחץ כאן להדפסה